

Colored Collars: Reflecting the Characteristics of Offenders in Crime Classification Based on Blue Collar Crimes

Abolhassan Afshari¹, Seyed Mahmoud Mir Khalili^{2*}, Mohammad Reza Yousefi³

1. Department of Criminal Law and Criminology, Raf.C., Islamic Azad University, Rafsanjan, Iran.

2. Department of Criminal Law, Farabi College, University of Tehran, Iran. (Corresponding Author)

3. Department of Criminal Law, Si.C., Islamic Azad University, Sirjan, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Type of Article: Original Research

Pages: 127-142

Corresponding Author's Info

ORCID: 0000-0002-1955-1895

TELL: +989128146311

Email: Mirkhalili@ut.ac.ir

Article history:

Received: 20 Jul 2025

Revised: 18 Aug 2025

Accepted: 21 Jul 2026

Published online: 22 Jun 2026

Keywords:

White-Collar Crime, Red-Collar Crime, Gold-Collar Crime, Pink-Collar Crime, Black-Collar Crime, Blue-Collar Crime.

ABSTRACT

This article aims to analyze the "colored collars" in crime classification, focusing on blue collar crimes, and examines the characteristics of offenders and the nature of these crimes. Blue collar crimes, mainly committed by working-class or manual workers, are often accompanied by physical violence and occur in public or work environments. The main motives for these crimes are usually immediate financial or personal, and the methods of their commission are simple. The present study, relying on the analytical method and systematic review of the literature, shows that several factors, including poverty, unemployment, inadequate living environment, low education level, addiction, lack of social support, psychological factors, access to weapons, and social and economic inequalities, play a central role in their formation. The comparative analysis highlights the differences between blue-collar crime and other "colored collars" (such as white-collar, green-collar, red-collar, gold-collar, pink-collar, and black-collar) in terms of the nature of violence, the simplicity of the method, and the social status of the perpetrators. Finally, the article presents effective preventive and countermeasures, the most important of which include creating job opportunities, improving the living environment, education and skills training, addiction prevention and treatment programs, increasing targeted police supervision, establishing secure reporting systems, and strengthening community participation. These strategies, which are mainly considered to be the tasks of the executive branch, can help to sustainably reduce blue-collar crime and its negative impacts on society and provide a basis for policymakers and professionals to design effective programs.

This is an open access article under the CC BY license.

© 2026 The Authors.

How to Cite This Article: Afshari, A; Mir Khalili, SM & Yousefi, MR (2026). "Colored Collars: Reflecting the Characteristics of Offenders in Crime Classification Based on Blue Collar Crimes". *Journal of Comparative Criminal Jurisprudence*, 6(2): 127-142.

انجمن علمی فقه‌های تطبیقی ایران

فصلنامه فقه‌های تطبیقی

www.jccj.ir

شاپا الکترونیکی: 2980-860X

فصلنامه فقه‌های تطبیقی

دوره ششم، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۵

یقه‌های رنگین: بازتاب ویژگی مجرمان در طبقه‌بندی جرائم با تکیه بر جرائم یقه آبی‌ها

ابوالحسن افشاری^۱، سید محمود میرخلیلی^{۲*}، محمدرضا یوسفی^۳

۱. گروه حقوق کیفری و جرم‌شناسی، واحد رفسنجان، دانشگاه آزاد اسلامی، رفسنجان، ایران.

۲. گروه حقوق کیفری، دانشکده‌گان فارابی، دانشگاه تهران، ایران. (نویسنده مسؤول)

۳. گروه حقوق کیفری، واحد سیرجان، دانشگاه آزاد اسلامی، سیرجان، ایران.

چکیده

این مقاله با هدف تحلیل «یقه‌های رنگین» در طبقه‌بندی جرائم، با تمرکز بر جرائم یقه آبی، به بررسی ویژگی‌های مجرمان و ماهیت این جرائم می‌پردازد. جرائم یقه آبی، عمدتاً توسط افراد طبقه کارگر یا مشاغل فیزیکی ارتکاب یافته، اغلب با خشونت فیزیکی همراهند و در محیط‌های عمومی یا کاری رخ می‌دهند. انگیزه‌های اصلی این جرائم معمولاً مالی فوری یا شخصی بوده و روش‌های ارتکابشان ساده است. پژوهش حاضر، با اتکا به روش تحلیلی و مرور سیستماتیک ادبیات، نشان می‌دهد که عوامل متعددی شامل فقر، بیکاری، محیط زندگی نامناسب، سطح تحصیلات پایین، اعتیاد، فقدان حمایت اجتماعی، عوامل روان‌شناختی، دسترسی به سلاح، و نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی در شکل‌گیری آن‌ها نقش محوری دارند. تحلیل مقایسه‌ای، تمایزات جرائم یقه آبی را از نظر ماهیت خشونت، سادگی روش، و موقعیت اجتماعی مرتکبان با دیگر «یقه‌های رنگین» (نظیر یقه سفید، یقه سبز، یقه سرخ، یقه طلایی، یقه صورتی و یقه مشکی) روشن می‌سازد. در نهایت، مقاله به ارائه راهکارهای مؤثر پیشگیرانه و مقابله‌ای می‌پردازد که عمده‌ترین آن‌ها شامل ایجاد فرصت‌های شغلی، بهبود محیط زندگی، آموزش و مهارت‌آموزی، برنامه‌های پیشگیری و درمان اعتیاد، افزایش نظارت پلیسی هدفمند، ایجاد سیستم‌های گزارش‌دهی امن، و تقویت مشارکت جامعه است. این راهکارها، که عمدتاً از وظایف قوه مجریه محسوب می‌شوند، می‌توانند به کاهش پایدار جرائم یقه آبی و تأثیرات منفی آن‌ها بر جامعه کمک کرده و مبنایی برای طراحی برنامه‌های مؤثر برای سیاست‌گذاران و متخصصان فراهم آورند.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات: ۱۲۷-۱۴۲

اطلاعات نویسنده مسؤول

کد ارکید: ۱۸۹۵-۱۹۵۵-۰۰۰۲-۰۰۰۰-۰۰۰۰

تلفن: +۹۸۹۱۲۸۱۴۶۳۱۱

ایمیل: Mirkhalili@ut.ac.ir

سابقه مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۴/۲۹

تاریخ ویرایش: ۱۴۰۴/۰۵/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۴/۳۰

تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۴/۰۱

واژگان کلیدی:

جرائم یقه سفید، جرائم یقه سرخ، جرائم یقه طلایی، جرائم یقه صورتی، جرائم یقه مشکی، جرائم یقه آبی.

خوانندگان این مجله، اجازه توزیع، ترکیب مجدد، تغییر جزئی و کار روی مقاله حاضر به صورت غیرتجاری را دارند.

© تمامی حقوق انتشار این مقاله، متعلق به نویسنده می‌باشد.

مقدمه

طبقه‌بندی جرائم بر اساس ویژگی‌های مجرمان یک رویکرد محوری در جرم‌شناسی مدرن است که فراتر از صرفاً شناسایی جرم، به درک عمیق‌تر انگیزه‌ها، الگوهای رفتاری، و زمینه‌های اجتماعی- اقتصادی مؤثر بر بزهکاری کمک می‌کند. این طبقه‌بندی، با تمرکز بر ابعاد اجتماعی، اقتصادی، شغلی، و روانی مجرمان، ابزاری قدرتمند برای جرم‌شناسان و قانون‌گذاران فراهم می‌آورد تا صرفاً به مجازات نپردازند، بلکه راهبردهای پیشگیرانه و مقابله‌ای مؤثرتری را طراحی و پیاده‌سازی کنند (Gottfredson & Hirschi, 1990: 34). این رویکرد، تبیین می‌کند که چگونه ویژگی‌های فردی و محیطی می‌توانند بر انتخاب نوع جرم و شیوه ارتکاب آن تأثیر بگذارند، که این خود مستلزم تحلیل پیچیده‌تری از علل ریشه‌ای بزهکاری است.

تاریخچه جرم‌شناسی، که به‌عنوان یک علم مستقل در قرن نوزدهم میلادی سر برآورد، نشان‌دهنده تحولی بنیادین از دیدگاه صرفاً حقوقی و اخلاقی به نگاهی علمی و تحلیلی به علل و عوامل جرم است. پیشگامانی چون سزار لمبروزو و انریکو فری، سنگ بنای این حوزه را نهادند. نظریات لمبروزو در مورد "مجرم مادرزادی" و رویکرد بیولوژیکی او (Lombroso, 1906: 97)، هرچند بعدها به چالش کشیده شد، اما نقطه آغازی برای بررسی سیستماتیک ویژگی‌های فردی مجرمان بود. در مقابل، انریکو فری و هم‌فکرانش، با تأکید بر نقش پررنگ عوامل اجتماعی و محیطی در شکل‌گیری رفتار مجرمانه، دامنه تحلیل را گسترش دادند. این تقابل و تکامل نظری، به تدریج جرم‌شناسان را به این سمت سوق داد که صرفاً به جرم به‌عنوان یک عمل مجرد نگاه نکنند، بلکه ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی مجرمان را به‌عنوان متغیرهای کلیدی در تبیین پدیده‌های مجرمانه در نظر بگیرند. در واقع، پیشرفت جرم‌شناسی نشان داد که متغیرهایی چون شغل، سطح تحصیلات، وضعیت اقتصادی و عوامل روانی مجرمان، نه تنها با نوع جرم، بلکه با الگوهای ارتکاب و حتی میزان موفقیت در پنهان ماندن از قانون ارتباط معناداری دارند. این درک تحلیلی،

ضرورت طبقه‌بندی جرائم بر اساس ویژگی‌های مجرمان را بیش‌ازپیش پررنگ کرد.

در ادامه، این مقاله با تمرکز بر این رویکرد تحلیلی، به بررسی انواع خاصی از جرائم بر اساس ویژگی‌های مجرمان، به‌ویژه با محوریت جرائم یقه آبی‌ها خواهد پرداخت. نوآوری این پژوهش در این است که با ارائه یک چارچوب تحلیلی بر پایه ویژگی‌های مجرمان یقه آبی، شکاف موجود در ادبیات فارسی در زمینه تحلیل جامع این دسته از جرائم را پر می‌کند. این تحلیل به دنبال تبیین الگوهای جرم‌شناختی پنهان در این طبقه خاص از مجرمان است که می‌تواند به توسعه راهبردهای پیشگیری و کنترل هدفمندتر منجر شود.

۱- جرائم یقه سفیدها

جرائم یقه سفید، به‌عنوان یکی از پیچیده‌ترین و آسیب‌زاترین حوزه‌های بزهکاری، فراتر از صرفاً اعمال مالی و غیر خشونت‌آمیز، نشان‌دهنده سوءاستفاده سیستمی از قدرت، اعتماد و موقعیت‌های ممتاز اجتماعی- اقتصادی هستند. این جرائم معمولاً توسط افراد با تحصیلات عالی، موقعیت‌های مدیریتی یا اداری و نفوذ اجتماعی بالا انجام می‌شوند و شامل فریب، دست‌کاری اطلاعات و سوءاستفاده از جایگاه است. این تعریف، ماهیت ساختاری این جرائم را برجسته می‌کند؛ به این معنا که بزهکار از جایگاه خود برای ارتکاب جرم بهره می‌برد، که این امر تمایز مهمی با جرائم سنتی دارد (Sutherland, 1949: 41). این پدیده، بر خلاف جرائم یقه آبی که اغلب ماهیت فیزیکی و خشونت‌آمیز دارند، بر اساس عدم شفافیت، پنهان‌کاری و بهره‌برداری از نقاط ضعف سیستماتیک استوار است.

تبیین نظری این پدیده مدیون ادوین ساترلند است که در دهه‌های ۱۹۳۰ و ۱۹۴۰ میلادی، با معرفی مفهوم "جرائم یقه سفید"، تأکید کرد این جرائم نه ناشی از فقر یا محرومیت، بلکه برآمده از سوءاستفاده افراد بلندپایه از موقعیت و نفوذ اداری خود برای کسب منافع نامشروع هستند. این جرائم طیف وسیعی از بزهکاری‌های مالی نظیر کلاهبرداری، اختلاس، رشوه‌خواری و

¹- Cesare Lombroso

²- Enrico Ferri

³- White-Collar Crimes

(Gottschalk, 2017: 1440-1452).

در مجموع، جرائم یقه سفید به دلیل ماهیت پنهان، عدم استفاده از خشونت فیزیکی و تأثیرات عمیق اقتصادی و اجتماعی، چالش‌های فنی و حقوقی بی‌سابقه‌ای در تشخیص و پیگرد دارند. این امر ضرورت تدوین و اجرای سیاست‌های پیشگیرانه و نظارتی جامع را در نظام عدالت کیفری و ساختارهای اقتصادی- اجتماعی برجسته می‌سازد؛ زیرا این جرائم تهدیدی جدی برای اعتماد عمومی و سلامت نظام اقتصادی محسوب می‌شوند. بر همین اساس راه‌حل‌های پیشگیری و مقابله باید رویکردی چند وجهی داشته باشند. برای مثال تدوین قوانین سخت‌گیرانه و اجرای قاطعانه آن، افزایش و هوشمندسازی نظارت بر فعالیت‌های مالی و اداری و استفاده از فناوری‌های نوین (مانند بلاکچین) برای تشخیص زودهنگام و پیشگیری، آموزش و ارتقاء آگاهی درباره قوانین، اخلاق حرفه‌ای و عواقب جرائم و نهایتاً ایجاد و حمایت از سیستم‌های گزارش‌دهی در همین راستا خواهد بود.

۲- جرائم یقه سرخ‌ها

جرائم یقه سرخ، به‌عنوان یک زیرشاخه تحلیلی و خطرناک از جرائم یقه سفید، نمایانگر تشدید خشونت برای پنهان‌سازی بزهکاری‌های مالی هستند. در این نوع جرم، مجرم پس از ارتکاب جرائم مالی غیر خشونت‌آمیز (مانند کلاهبرداری یا اختلاس)، آگاهانه و برنامه‌ریزی شده به اعمال خشونت‌آمیز متوسل می‌شود تا از افشاگری، پیگرد قانونی، یا از دست دادن موقعیت خود جلوگیری کند. این مفهوم که در سال ۲۰۱۵ توسط فرانک پری معرفی شد، نشان‌دهنده یک سیر تحول رفتاری مجرمانه است که از سوءاستفاده از اعتماد و دسترسی مالی آغاز شده و به اقدامات رادیکال و خشن برای حفظ وضع موجود می‌انجامد. نمونه‌های کلاسیک شامل قتل، تهدید، یا حمله به افشاگران است. این ترکیب منحصر به فرد از عناصر مالی پیچیده و خشونت برنامه‌ریزی شده، چالش‌های حقوقی و اجتماعی عمیقی را به وجود می‌آورد، زیرا بنیان اعتماد عمومی و امنیت روانی جامعه را تضعیف می‌کند. اصطلاح «قتل‌های

پولشویی را در بر می‌گیرند. از دیدگاه حقوقی و جرم‌شناختی، پیگرد قانونی جرائم یقه سفید با چالش‌های قابل توجهی روبه‌رو است. این چالش‌ها عمدتاً ناشی از ماهیت فنی و سازمان‌یافته، عدم وضوح بزه‌دیده مستقیم، و پنهان بودن الگوهای ارتکاب است (محسنی، ۱۳۹۰: ۱۳۳). بسیاری از این جرائم در پوشش فعالیت‌های به ظاهر مشروع شرکت‌های بزرگ انجام می‌شوند که این امر اثبات جنبه‌ی مجرمانه آن‌ها را دشوار می‌سازد و نیاز به رویکردهای تحلیلی چند وجهی را برای کشف و اثبات آن‌ها برجسته می‌کند.

مواجهه با جرائم یقه‌سفید از منظر حقوق کیفری و سیاست جنایی، مستلزم تدوین چارچوب‌های قانونی و نظارتی ویژه با قابلیت پیشگیری و تنظیم دقیق روابط قراردادی و اداری است. پژوهش‌های معاصر قویاً نشان می‌دهند که فهم دقیق و ارائه راهکارهای مؤثر برای مقابله با این جرائم، تنها از طریق رویکردهای میان‌رشته‌ای شامل ترکیب تحلیل‌های جرم‌شناختی، اقتصادی، اجتماعی و روان‌شناختی امکان‌پذیر است.

عدم استفاده از خشونت فیزیکی، انگیزه مالی غالب، پیچیدگی فنی و تخصصی، استفاده از فناوری‌های پیشرفته مانند ارزهای دیجیتال و رمزنگاری و در نهایت قربانیان نامشخص و پراکنده از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های جرائم یقه سفید بوده (Payne, 2020: 37) و کلاهبرداری، پولشویی، تقلب در بیمه و مالیات، فسادهای اداری و سوءاستفاده از موقعیت شغلی نظیر دریافت رشوه، جرائم سایبری مالی، استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای سرقت پول یا حملات باج‌افزاری از جمله مهم‌ترین انواع جرائم یقه سفید می‌باشند (Friedrichs, 2019: 77-82).

علل و عوامل مؤثر در ارتکاب جرائم یقه سفید نیز فراتر از انگیزه فردی، عمدتاً به فرهنگ سازمانی نظیر رقابت‌پذیری و فرصت‌های سیستمی مانند دسترسی به اطلاعات مجرمانه، منابع مالی گسترده و ضعف در سیستم‌های کنترلی باز می‌گردد. گاهی ویژگی‌های شخصیتی (مانند خودشیفتگی) در ترکیب با فرصت‌ها و فرهنگ سازمانی نیز مزید بر علت می‌شود

^۱- Whistleblowing (تشویق به گزارش رفتارهای مشکوک با تضمین حمایت قانونی)

^۲- Red-Collar Crimes

می‌شوند. این دوگانگی درک عمومی از بزهکاری را به چالش می‌کشد.

- **هدف‌گیری دقیق:** قربانیان معمولاً افرادی هستند که به اطلاعات حساس دسترسی دارند (کارمندان، شرکا، خانواده) و انتخاب هدفمند قربانی نشان‌دهنده محاسبه‌گری مجرم است.

- **پیچیدگی حقوقی و انتظامی:** ترکیب عنصر مالی پنهان و خشونت برنامه‌ریزی‌شده، اثبات جرائم یقه سرخ را به یک چالش چند وجهی تبدیل می‌کند که نیازمند همکاری میان‌رشته‌ای تخصصی است.

به هر ترتیب جرائم یقه سرخ، نقطه‌ای اوج و پل ارتباطی میان دو دسته قبلی است. در اینجا، خشونت (برنامه‌ریزی‌شده و هدفمند)، به‌عنوان ابزاری برای پنهان‌سازی یک جرم مالی پیشین به کار گرفته می‌شود. مجرمین معمولاً از موقعیت اجتماعی بالاتری برخوردارند و خشونت مورد استفاده، علاوه بر جنبه مالی، هدفش حذف هرگونه تهدید به افشای جرائم قبلی و حفظ وجهه و موقعیت اجتماعی است. این ترکیب، جرائم یقه سرخ را به یکی از خطرناک‌ترین و پیچیده‌ترین انواع بزهکاری مدرن تبدیل می‌کند.

۳- جرائم یقه طلایی‌ها

جرائم یقه طلایی، به‌عنوان مفهومی جدید و چالش‌برانگیز در جرم‌شناسی، به اعمال مجرمانه افراد در اوج هرم قدرت و ثروت اشاره دارد. این جرائم نه تنها به دلیل ماهیت مالی یا سازمانی، بلکه به دلیل نفوذ بی‌سابقه مجرم در حوزه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی متمایز می‌شوند. به بیان دقیق‌تر، جرائم یقه طلایی، سوءاستفاده‌های سیستماتیک و سازمان‌یافته‌ای هستند که توسط افراد بسیار ثروتمند، قدرتمند و با نفوذ، اغلب با هدف کسب منافع شخصی عظیم یا حفظ و توسعه قدرت انجام می‌شوند (Reiman & Leighton, 2020: 3). تفاوت کلیدی این جرائم با سایر دسته‌بندی‌ها در مقیاس نفوذ و قابلیت پنهان‌سازی آن‌هاست که تشخیص و اثباتشان را به یک چالش

ناشی از کشف تقلب» که گاهی به‌جای جرائم یقه سرخ استفاده می‌شود (دارابی، ۱۳۹۷: ۱۳۴)، ارتباط علی مستقیم بین احتمال افشای تخلفات مالی و اوج‌گیری خشونت را برجسته می‌سازد که مستلزم تحلیل عمیق روان‌شناختی-جرم‌شناختی است.

مکانیسم جرائم یقه سرخ را می‌توان در دو مرحله متوالی اما به‌هم‌پیوسته تحلیل کرد که تفاوت‌های بنیادین این دسته را با سایر طبقه‌بندی‌های جرمی آشکار می‌سازد:

مرحله اول جرائم مالی غیر خشونت‌آمیز: در این فاز اولیه، فرد مرتکب جرائمی مانند سوءاستفاده مالی، جعل اسناد یا پولشویی می‌شود. این اعمال که عمدتاً در بستر فعالیت‌های اقتصادی و مدیریتی رخ می‌دهند، ماهیت فریبکارانه و پنهان‌کارانه دارند و از ویژگی‌های کلیدی جرائم یقه‌سفید به شمار می‌آیند (دارابی، ۱۳۹۷: ۱۳۵). این مرحله بر بهره‌برداری از اعتماد سیستمی و کسب منافع نامشروع تمرکز دارد.

مرحله دوم توسل به خشونت: این مرحله نقطه تمایز کلیدی جرائم یقه سرخ است. هنگامی که خطر افشای جرائم مالی افزایش می‌یابد، مجرم به رویکردهای خشونت‌آمیز هدفمند و برنامه‌ریزی‌شده روی می‌آورد. این خشونت ابزاری برای حذف شاهدان، از بین بردن موانع، یا محو شواهد است تا جرم اولیه مخفی بماند. مثال کلاسیک آن، قتل همکار مطلع توسط مدیر مالی مختلس است (دارابی، ۱۳۹۷: ۱۳۶). این توسل به خشونت، نشان‌دهنده ارزیابی ریسک مجرم است که در آن، حفظ موقعیت و پوشش جرائم پیشین، از هرگونه ملاحظه اخلاقی یا قانونی پیشی می‌گیرد.

ویژگی‌های منحصر به فرد جرائم یقه سرخ‌ها عبارتند از: (Stanford University Open Virtual Assistant Lab, 2020: 3)

- **دوگانگی رفتاری:** مجرمان، با وجود ارتکاب خشونت، اغلب در جامعه به‌عنوان افراد "محترم" با مناصب بالا شناخته

¹- Fraud-Discovery Murders

²- Dual Behavior

³- Precise Targeting

⁴- Legal and Enforcement Complexity

⁵- Golden-Collar Crimes

حقوقی و نظارتی بی‌مانند تبدیل می‌کند.

از منظر تحلیلی، جرائم یقه طلایی، اقدامات غیرقانونی و سوءاستفاده‌های حرفه‌ای توسط افراد دارای موقعیت اجتماعی بسیار بالا، تخصص فنی پیشرفته، و دسترسی انحصاری به منابع حساس (در مشاغل کلیدی مانند فناوری اطلاعات، امور مالی، پزشکی، یا حقوقی) هستند. این جرائم با بهره‌برداری ماهرانه از دانش تخصصی، جایگاه حرفه‌ای، یا سوءاستفاده از اعتماد عمومی برای منافع شخصی یا سازمانی انجام شده و به دلیل پیچیدگی ساختاری و ماهیت ناملموس، اغلب بسیار دیرتر شناسایی می‌شوند (Reiman & Leighton, 2020: 4).

برخلاف جرائم یقه سفید که عمدتاً بر فریب مالی متمرکزند، جرائم یقه طلایی می‌توانند ابعاد گسترده‌تری از نقض اخلاق حرفه‌ای، دست‌کاری اطلاعات حیاتی یا سوءاستفاده از فناوری‌های نوین با پیامدهای ملی و بین‌المللی را در بر گیرند.

در خصوص ویژگی‌های اصلی جرائم یقه طلایی باید افزود که مجرمان این دسته از جرائم در بالاترین سطوح قدرت بوده و از موقعیت اجتماعی و سیاسی بالایی برخوردارند که به آن‌ها امکان مصونیت از مجازات یا تأثیرگذاری بر پیگرد قانونی را می‌دهد. از دیگر سو این جرائم گرچه بدون خشونت فیزیکی هستند، اما پیامدهای آن‌ها می‌تواند بر زندگی میلیون‌ها نفر تأثیر گذاشته و ساختارهای اجتماعی و اقتصادی را مختل کند. انگیزه‌های مجرمان در این جرائم نیز متنوع و پیچیده است و انگیزه‌ها صرفاً مالی نبوده، بلکه شامل قدرت‌طلبی، ایدئولوژیک یا ترکیبی از این عوامل است. قربانیان نیز شامل عموم مردم، اقتصاد کلان، بازارها، یا حتی امنیت ملی هستند که مطالبه‌گری را کاهش می‌دهد. در نهایت ویژگی کلیدی و تمایزبخش این جرائم، استفاده از مهارت‌های تخصصی و حرفه‌ای در بالاترین سطح برای پوشاندن ردپای مجرمانه است (Reiman & Leighton, 2020: 5).

فساد سیاسی سیستماتیک و سوءاستفاده از موقعیت‌های سیاسی در بالاترین سطوح (مانند دریافت رشوه مقامات ارشد)، سوءاستفاده از منابع دولتی و عمومی، فرار مالیاتی در مقیاس بزرگ، پولشویی در مقیاس فراملی و از طریق شبکه‌های مالی

بین‌المللی، دست‌کاری بازارهای مالی جهانی، جرائم سایبری پیشرفته و جاسوسی صنعتی/دولتی و استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای سرقت مالی یا دسترسی به اطلاعات محرمانه از جمله مهم‌ترین انواع جرائم یقه طلایی می‌باشند (Rothe & Kauzlarich, 2016).

پیامدهای جرائم یقه طلایی بسیار گسترده و عمیق است؛ از آسیب جدی به اعتماد عمومی نسبت به حرفه‌های حیاتی تا اختلالات گسترده در سیستم‌های اقتصادی و تهدید امنیت ملی. مقابله با این جرائم نیازمند همکاری بین‌المللی، آموزش نیروهای متخصص، و به‌روزرسانی مداوم قوانین است.

نیاز به حفظ یا افزایش بی‌حدوحصر نفوذ و موقعیت، موقعیت شغلی خاص مانند دسترسی به اطلاعات محرمانه و قابلیت دست‌کاری سیستم‌ها و نهایتاً عدم نظارت کافی بر فعالیت‌های افراد قدرتمند که حس مصونیت را در آنان تقویت می‌کند، از جمله مهم‌ترین علل و عوامل مؤثر در ارتکاب جرائم یقه طلایی می‌باشد (Rothe & Kauzlarich, 2016).

به هر ترتیب راه‌حل‌های پیشگیری و مقابله با این جرائم باید رویکردی جامع، تخصصی و بین‌المللی داشته باشند. ایجاد و اجرای قوانین سخت‌گیرانه و متناسب با ماهیت پیچیده جرائم مالی و سیاسی در سطوح بالا، افزایش و هوشمندسازی نظارت در سطوح عالی، افزایش آگاهی درباره جرائم یقه طلایی، روش‌های شناسایی و عواقب آن‌ها، تشویق به گزارش رفتارهای مشکوک با تضمین حمایت قانونی کامل و همکاری و تبادل اطلاعات بین‌المللی برای مبارزه با جرائم فرامرزی از جمله مهم‌ترین این راه‌حل‌ها خواهد بود.

۴- جرائم یقه صورتی‌ها

جرائم یقه صورتی، حوزه‌ای مهم و کمتر بررسی‌شده در جرم‌شناسی، به اعمال مجرمانه‌ای اطلاق می‌شود که غالباً توسط زنان و در بستر مشاغل سنتی "زنانه" صورت می‌پذیرند. این مشاغل، مانند پرستاری، منشی‌گری، آموزش، و مراقبت از کودکان و سالمندان، اغلب با عنصر اعتماد و دسترسی به اطلاعات شخصی یا منابع مالی آسیب‌پذیر همراه هستند

(Dodge, 2009: 47). این جرائم، که معمولاً غیر خشونت‌آمیز هستند، نه تنها از سوءاستفاده از موقعیت شغلی، بلکه از اعتماد شخصی یا سازمانی نیز بهره‌برداری می‌کنند، که این ویژگی، آن‌ها را از جرائم یقه‌سفید (متمرکز بر سوءاستفاده از قدرت سازمانی) متمایز می‌سازد.

اصطلاح "یقه‌صورتی" اولین بار توسط لوئیس کپ‌هو در سال ۱۹۸۴ برای توصیف وضعیت تبعیض‌آمیز شغلی زنان به کار رفت (هاموند، ۱۳۹۹: ۴۳۳). این تحلیل، ارتباط تنگاتنگ میان ساختارهای اجتماعی، نابرابری‌های جنسیتی، و الگوهای بزهکاری را آشکار می‌سازد. در همین راستا، وابستگی اقتصادی و درآمد پایین زنان می‌تواند زمینه‌ساز ارتکاب جرائمی مانند قتل همسر برای سرمایه، یا سرقت‌های کوچک برای تأمین نیازهای اولیه باشد (مهدوی ثابت و همکاران، ۱۳۹۵: ۹۴).

نظریه‌های مختلفی ارتباط زنان و جرائم یقه‌سفید/یقه‌صورتی را تبیین کرده‌اند. سیمون و آدلر با نظریه "رهاسازی"^۱ پیش‌بینی کردند که افزایش فرصت‌های اجتماعی برای زنان، منجر به افزایش نرخ جرائم یقه‌سفید در میان آن‌ها خواهد شد. با این حال، تضاد در یافته‌های پژوهشی درباره نحوه برخورد نظام عدالت کیفری با زنان وجود دارد؛ نظریه "سلحشوری"^۲ ادعا می‌کند با زنان رفتار بهتری می‌شود، درحالی‌که نظریه "انحراف دوگانه"^۳ بیان می‌دارد که زنان در صورت ارتکاب جرم، به دلیل خروج از هنجارهای جنسیتی، مجازات سخت‌تری را متحمل می‌شوند. این تناقضات، پیچیدگی تعامل میان جنسیت، جرم و نظام عدالت کیفری را برجسته می‌سازد. یافته‌های آماری گاتسچالک در نروژ که نشان می‌دهد زنان تنها ۴ درصد از مجرمان یقه‌سفید را تشکیل می‌دهند، نقش عوامل ساختاری و فرصت‌ها را در الگوهای جرم‌شناختی زنان تقویت می‌کند. ویژگی‌های اصلی جرائم یقه‌صورتی عبارتند از (هاموند، ۱۳۹۹: ۴۳۷):

- غیر خشونت‌آمیز بودن: اغلب و مبتنی بر سوءاستفاده از اعتماد، فریب یا دست‌کاری اطلاعات، با آسیب‌های پنهان و

نامحسوس.

- انگیزه مالی یا شخصی پیچیده: ترکیبی از نیاز مالی و انگیزه‌های عمیق‌تر نظیر انتقام، حفظ موقعیت یا پاسخ به فشارهای اجتماعی-اقتصادی.

- محیط کاری زنانه: وقوع در محیط‌های کاری سنتی زنان (مانند مراکز درمانی، مهدکودک‌ها، ادارات) با نظام‌های نظارتی ضعیف‌تر.

- پیچیدگی نسبتاً کمتر: در مقایسه با جرائم یقه‌سفید یا یقه طلایی، از روش‌های ساده‌تری استفاده می‌شود، اما همین سادگی کشف آن‌ها را در محیط‌های کم‌نظارت دشوار می‌سازد.

سرقت از محل کار، سوءاستفاده از موقعیت شغلی برای فریب دیگران (برای مثال دریافت پول از بیماران سالخورده توسط پرستار با وعده‌های غیر واقعی)، جعل و دست‌کاری اسناد مالی یا اداری، کلاه‌برداری مالی کوچک (مانند دریافت پول اضافی توسط مربی مهدکودک)، اقدامات مخرب برای انتقام‌جویی در محیط کار (مانند افشای اطلاعات محرمانه برای آسیب به کارفرما) از جمله مهم‌ترین انواع جرائم یقه‌صورتی می‌باشند.

فشارهای مالی و اقتصادی نظیر نابرابری‌های درآمدی و دستمزدهای پایین‌تر زنان در مقابل مسئولیت‌های مالی بیشتر، فرصت‌های شغلی و دسترسی به اطلاعات و منابع مالی در محیط کار در کنار فقدان نظارت کافی، عوامل روان‌شناختی-اجتماعی مانند احساس نادیده گرفته‌شدن، استرس شغلی، نارضایتی، یا تمایل به انتقام از جمله مهم‌ترین علل و عوامل مؤثر در ارتکاب جرائم یقه‌صورتی می‌باشند (Steffensmeier & Schwartz, 2009: 1-47).

به هر ترتیب راه‌های پیشگیری و مقابله با این جرائم باید بر رویکردهای محیطی و اجتماعی تمرکز کنند. برای مثال؛ نظارت دقیق‌تر بر فعالیت‌های مالی و اداری در محیط‌های کاری حساس، افزایش آگاهی درباره قوانین، اخلاق حرفه‌ای، و عواقب جرائم، تشویق کارکنان به گزارش رفتارهای مشکوک

¹- Liberation Theory

²- Chivalry Hypothesis

³- Double Deviance Theory

۳. کلاهبرداری مذهبی با طرح‌های فریب‌آمیز و استفاده از نمادها یا وعده‌های مذهبی (معجزه، شفا) برای منافع مالی یا قدرت.

۴. تروریسم مذهبی و استفاده از تفسیرهای افراطی و انحرافی از آموزه‌های مذهبی برای توجیه اعمال خشونت‌آمیز یا تروریستی.

۵. پنهان کردن جرائم یا فساد مالی/اخلاقی درون سازمان‌های مذهبی و تقویت فرهنگ عدم شفافیت.

علل و عوامل مؤثر در ارتکاب جرائم یقه مشکی بیشتر بر عوامل ساختاری و روان‌شناختی مرتبط با قدرت مذهبی متمرکز هستند. توضیح آنکه موقعیت و نفوذ مذهبی، قدرت معنوی و اجتماعی زیادی می‌دهد که در صورت عدم نظارت کافی، می‌تواند به سوءاستفاده منجر شود. از دیگر سو، سازمان‌های مذهبی اغلب کمتر تحت نظارت قانونی دقیق قرار می‌گیرند و فاقد ساختارهای شفافیت مالی و اداری هستند. همچنین اعتماد بی‌قیدوشرط پیروان می‌تواند ابزاری برای فریب و بهره‌برداری مجرمانه باشد (Terry, 2008: 549-569).

راه‌های پیشگیری و مقابله با این جرائم باید رویکردی چندبعدی و حساس داشته باشند. افزایش نظارت و شفافیت در سازمان‌های مذهبی، افزایش آگاهی پیروان درباره حقوقشان و راه‌های تشخیص رفتارهای مشکوک و ارتقاء سواد دینی، تشویق قربانیان و شاهدان به گزارش رفتارهای مشکوک بدون ترس از انتقام، بررسی سوابق و صلاحیت اخلاقی رهبران مذهبی و نهایتاً تقویت نهادهای نظارتی مستقل در همین راستا ارزیابی می‌گردد.

۶- جرائم یقه سبزها

جرائم یقه سبز، حوزه‌ای مهم و رو به رشد در جرم‌شناسی، به اعمال مجرمانه‌ای اشاره دارند که مستقیماً با تخریب محیط‌زیست و سوءاستفاده از منابع طبیعی مرتبط هستند. این جرائم نه تنها توسط افراد، بلکه اغلب توسط شرکت‌های بزرگ، سازمان‌ها، یا حتی دولت‌ها، و با انگیزه‌های مالی یا توسعه‌طلبی انجام می‌شوند، که تأثیرات منفی فاجعه‌باری بر اکوسیستم‌ها و

بدون ترس از انتقام، بررسی سوابق در استخدام افراد، رفع نابرابری‌های ساختاری و فشارهای اقتصادی بر زنان و برقراری دستمزدهای نابرابر در همین راستا ارزیابی می‌گردد.

۵- جرائم یقه مشکی‌ها

جرائم یقه مشکی، حوزه‌ای حیاتی اما کمتر شناخته‌شده در جرم‌شناسی، به اعمال مجرمانه توسط افراد مذهبی یا روحانیون اشاره دارند. این جرائم نه تنها به دلیل ماهیت مالی یا فساد خود متمایز می‌شوند، بلکه به دلیل سوءاستفاده از قداست جایگاه مذهبی و اعتماد بی‌قیدوشرط پیروان، پیامدهای اجتماعی و روانی عمیقی برجای می‌گذارند. به عبارت دیگر، جرائم یقه مشکی، خیانت به اعتماد بنیادین هستند که توسط رهبران مذهبی، روحانیون، یا اعضای سازمان‌های مذهبی انجام شده و معمولاً شامل سوءاستفاده از موقعیت مذهبی، منابع مالی سازمان‌ها، یا بهره‌برداری از آسیب‌پذیری پیروان است (Jenkins, 1996: 77). این بعد از جرم‌شناسی، پیچیدگی تعامل بین دین، قدرت، و انحراف اجتماعی را آشکار می‌سازد.

سوءاستفاده از اعتماد بی‌چون‌وچرای پیروان و آسیب به بنیان‌های اخلاقی و معنوی جامعه مذهبی، غیر خشونت‌آمیز بودن غالب اما با پتانسیل خشونت در برخی موارد (برای مثال بسیاری از این جرائم مبتنی بر فریب می‌باشند، اما برخی موارد مانند تروریسم مذهبی شامل خشونت شدید سازمان‌یافته‌اند)، طیف وسیعی از انگیزه‌های متنوع و پیچیده از اهداف مالی و جنسی تا قدرت‌طلبی یا ایدئولوژیک و نهایتاً استفاده از آموزه‌ها، نمادها، یا اقتدار مذهبی برای توجیه، پنهان کردن، یا مشروعیت‌بخشی به اعمال غیرقانونی از جمله مهم‌ترین ویژگی‌های جرائم یقه مشکی می‌باشند. انواع جرائم یقه مشکی، با تمرکز بر نحوه سوءاستفاده از جایگاه مذهبی، شامل موارد زیر است (Shupe, 2007: 241):

۱. سوءاستفاده مالی و استفاده نادرست از منابع مالی سازمان‌های مذهبی (وقف، نذورات) برای مقاصد شخصی.
۲. سوءاستفاده از موقعیت مذهبی و اعتماد آسیب‌پذیر پیروان (به‌ویژه کودکان) برای ارتکاب جرائم جنسی.

۱- Black-Collar Crimes

۲- Green-Collar Crimes

جرائم یقه سبز و آموزش متخصصان، ایجاد سیستم‌های امن و قابل اعتماد برای گزارش جرائم محیط‌زیستی و همکاری بین‌المللی و فعال کشورها برای مبارزه با جرائم فرا مرزی محیط‌زیستی پیشنهاد می‌شود.

۷- جرائم یقه آبی‌ها

این بخش از تحقیق، با رویکردی تحلیلی و مبتنی بر شواهد تجربی و چارچوب‌های نظری، به بررسی دقیق مفهوم جرائم یقه آبی و تفکیک آن از سایر دسته‌بندی‌های مهم جرمی نظیر جرائم یقه سفید، یقه سرخ، یقه طلایی، یقه صورتی و یقه سبز می‌پردازد. هدف اصلی، تبیین تمایزهای مفهومی، ساختاری و عملکردی میان این دسته‌بندی‌هاست تا از تداخل مفهومی جلوگیری شده و ویژگی‌های منحصر به فرد هر یک به وضوح مشخص گردد. این تحلیل، نه تنها به درک عمیق‌تر هر یک از این پدیده‌ها کمک می‌کند، بلکه زمینه‌ای برای شناخت جامع‌تر پویایی‌های بزهکاری در سطوح مختلف اجتماعی-اقتصادی فراهم می‌آورد.

ابتدا، به یک مرور تحلیلی و مقایسه‌ای بر مفاهیم جرائم یقه سفید، یقه سرخ، یقه طلایی، یقه صورتی و یقه سبز می‌پردازیم که پیش‌تر تبیین شدند. این رویکرد به ما امکان می‌دهد تا با برجسته‌سازی ویژگی‌های اصلی هر یک، زمینه‌ای برای فهم جایگاه و ماهیت جرائم یقه آبی در این طیف وسیع از بزهکاری‌ها ایجاد کنیم. سپس، با پرداختن به جرائم یقه آبی، الگوهای متمایز، انگیزه‌های وقوع، ابعاد سازمان‌یافته (در صورت وجود) و چالش‌های حقوقی و انتظامی خاص این دسته از جرائم مورد بررسی و تحلیل قرار می‌گیرد. نوآوری این بخش در ارائه یک چارچوب جامع برای تفکیک تحلیلی این دسته‌بندی‌ها، با تکیه بر منابع آکادمیک معتبر و مطالعات تخصصی بین‌المللی است. هدف نهایی، ارائه یک دیدگاه یکپارچه از این مفاهیم جرم‌شناختی است که به سیاست‌گذاری‌های پیشگیرانه و مقابله‌ای هدفمندتر یاری رساند.

۷-۱- مفهوم جرائم یقه آبی‌ها

جرائم یقه آبی، به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین و آشکارترین

سلامت عمومی جهانی برجای می‌گذارند. در حقیقت، جرائم یقه سبز شامل نقض سیستماتیک قوانین زیست‌محیطی، آلودگی عمدی منابع طبیعی، و بهره‌برداری غیرمجاز از ثروت‌های طبیعی است (Lynch & Stretesky, 2014: 79).

این دسته از جرائم، اوج‌گیری تهدیدات زیست‌محیطی ناشی از فعالیت‌های انسانی را نشان داده و نیاز به تحلیل عمیق‌تر از تعامل میان اقتصاد، قدرت، و محیط‌زیست را برجسته می‌سازند. این جرائم اغلب بدون خشونت فیزیکی و با انگیزه مالی بوده و تأثیرات مخرب محیط زیستی گسترده و بلندمدت برجای می‌گذارند. از دیگر سوءاستفاده از زنجیره‌های تأمین بین‌المللی، ساختارهای شرکتی مبهم و فناوری‌های پیشرفته برای پنهان‌سازی، تشخیص این جرائم را با دشواری همراه می‌سازد (Lynch & Stretesky, 2014: 79).

آلودگی عمدی و غیرمجاز محیط‌زیست، شکار و قاچاق غیرقانونی گونه‌های در خطر انقراض، تخریب زیستگاه‌ها و جنگل‌زدایی غیرقانونی، نقض سیستماتیک قوانین زیست‌محیطی، جرائم مرتبط با تغییرات اقلیمی و دست‌کاری عمدی گزارش‌های انتشار گازهای گلخانه‌ای یا عدم رعایت تعهدات بین‌المللی از جمله مهم‌ترین این جرائم می‌باشند (White, 2018: 21).

انگیزه‌های مالی و کسب سود، عدم نظارت کافی یا عدم اجرای صحیح قوانین محیط‌زیستی، دور زدن قوانین محیط‌زیستی از طریق رشوه یا نفوذ سیاسی، فشارهای توسعه‌ای و رقابتی مانند نیاز به توسعه سریع شهری/صنعتی و رشد اقتصادی به قیمت تخریب محیط‌زیست از جمله علل و عوامل مؤثر در ارتکاب این جرائم می‌باشند (Brisman & South, 2014: 5-20).

در نهایت راه‌های پیشگیری و مقابله با این جرائم نیز باید رویکردی چندبعدی، بین‌المللی و با تأکید بر مسئولیت‌پذیری جمعی داشته باشند. در همین راستا، اقداماتی نظیر تقویت قوانین و مقررات زیست‌محیطی و اجرای قاطع آن‌ها، افزایش نظارت و بازرسی هوشمندانه بر فعالیت‌های صنعتی و توسعه‌ای، افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت محیط‌زیست و عواقب

اشکال بزهکاری، به اعمال مجرمانه‌ای اطلاق می‌شود که غالباً توسط افراد طبقه کارگر یا مشاغل فیزیکی و دستی ارتکاب می‌یابد. این جرائم، در تضاد با ماهیت پنهان جرائم یقه سفید، اغلب با خشونت فیزیکی یا تهدید به آن همراه هستند و معمولاً در محیط‌های عمومی یا کاری رخ می‌دهند (Siegel, 2018: 32).

انگیزه اصلی معمولاً مالی (مانند سرقت) یا شخصی (مانند انتقام) است، اما عوامل ساختاری، اجتماعی، و روان‌شناختی نیز در شکل‌گیری و تداوم آن‌ها نقش محوری دارند. برای تبیین دقیق‌تر، جرائم یقه آبی به‌عنوان مجموعه‌ای از اعمال مجرمانه تعریف می‌شوند که در آن‌ها بهره‌گیری از خشونت فیزیکی و ابزارهای اجرایی جسمانی به‌منظور دستیابی به اهداف غیرقانونی، در کنار استفاده از خلأها و نقاط ضعف نظارتی و قانونی، زمینه‌ساز وقوع جرم می‌گردد (Shriney, 2022). این دسته از جرائم، دارای ویژگی‌های عملیاتی و انگیزشی متمایزی هستند که ریشه‌های عمیق‌تری در ساختار اجتماعی و اقتصادی جامعه دارند.

نام‌گذاری "جرائم یقه آبی" ریشه‌ای تاریخی و فرهنگی در طبقه کارگری آمریکا (دهه‌های ۱۹۲۰-۱۹۱۰) دارد. کارگران صنعتی از لباس‌های کار آبی‌رنگ استفاده می‌کردند تا کنیفی کمتر نمایان شود؛ این لباس‌ها به نمادی از طبقه کارگر تبدیل شد و اصطلاح "یقه آبی" برای اشاره به این افراد رواج یافت (Wickman, 2012: 2). بنابراین، جرائمی مانند سرقت، خشونت‌های فیزیکی و جرائم مرتبط با مواد مخدر که توسط این افراد انجام می‌شد، تحت عنوان "جرائم یقه آبی" شناخته شدند. این نام‌گذاری بازتابی از طبقه اجتماعی- اقتصادی مرتکبان و شرایط محیطی مرتبط با این طبقه است.

از منظر نظام‌های حقوقی و انتظامی، تعریف و مقابله با جرائم یقه آبی مستلزم توجه به چالش‌های اثبات جرم، اثربخشی سیستم‌های پیشگیری و کنترل، و بهره‌گیری از چارچوب‌های قانونی تطبیقی است. ویژگی‌های این جرائم شامل قابلیت پنهان‌سازی چگونگی وقوع (علی‌رغم آشکار بودن) و در برخی

موارد، استفاده از سازمان‌های نیمه سازمان‌یافته است. در این چارچوب، تعریف جرائم یقه آبی‌ها علاوه بر بعد خشونت‌آمیز، ابعاد انگیزشی ناشی از فشارهای اقتصادی، نابرابری‌های اجتماعی، و محدودیت‌های فرهنگی را نیز شامل می‌شود (مهدوی ثابت و همکاران، ۱۳۹۵: ۸۷). این رویکرد در مطالعات چندبعدی معاصر، همچون تحلیل‌های نظری در نظریه تعارضات اجتماعی و نظریه‌های فشار، مورد تأکید قرار گرفته است.

تحلیل ساختاری جرائم یقه آبی مستلزم بازنگری در چارچوب‌های نظری مرتبط با رفتار مجرمانه در سطوح پایین‌تر یا میانی اجتماعی است. از منظر روان‌شناسی جنایی، انگیزه‌های مرتبط با فشارهای محیطی (مانند بیکاری یا فقر)، بی‌عدالتی‌های ساختاری (مانند فقدان فرصت‌ها)، و احساس بی‌قدرتی، به‌عنوان عوامل محرک اصلی شناخته می‌شوند. به عبارت دیگر، جرائم یقه آبی ترکیبی از اعمال خشونت‌آمیز و استفاده از خلأهای نظارتی، همراه با در نظر گرفتن زمینه‌های روان‌شناختی فردی و اجتماعی هستند. این موضوع نشان از پیچیدگی و چندبعدی بودن پدیده دارد و مستلزم رویکردی همه‌جانبه و بین‌رشته‌ای در تبیین و مقابله با آن می‌باشد.

در نهایت، تعریف جامع جرائم یقه آبی‌ها علاوه بر ویژگی‌های ظاهری و عملیاتی، بر تأثیرات نظام‌مند اقتصادی، فرهنگی، و سیاسی بر شکل‌گیری و تداوم آن تأکید می‌کند. این تعریف می‌تواند مبنایی مستحکم برای تدوین سیاست‌های پیشگیرانه و راهکارهای اجرایی در چارچوب وظایف قوه مجریه جهت مقابله با جرائم خشونت‌آمیز و تقویت عدالت اجتماعی محسوب شود و در تدوین راهبردهای جامع و مؤثر، نقشی کلیدی ایفا نماید.

۷-۲- ویژگی‌های جرائم یقه آبی‌ها

جرائم یقه آبی دارای ویژگی‌های متمایزی هستند که آن‌ها را از سایر دسته‌بندی‌های جرمی جدا می‌سازد. این ویژگی‌ها به ماهیت عملیاتی و همچنین زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و روان‌شناختی مرتبط با مرتکبان و قربانیان می‌پردازند

۱- Conflict Theory

۲- Strain Theory

(Reiman & Leighton, 2020: 111-113).

۹. اعتیاد به مواد مخدر یا الکل نیز می‌تواند نقش مهمی در ارتکاب جرائم یقه آبی داشته باشد.

۱۰. محیط زندگی و شرایط محله‌ای نیز تأثیر قابل‌توجهی بر ارتکاب جرائم یقه آبی دارد. محله‌های فقیرنشین و محروم در افزایش احتمال ارتکاب جرائم به دلیل امکانات محدود و فقدان فرصت‌های سالم نقش دارند. ضعف نظارت اجتماعی و حضور انتظامی در این محله‌ها نیز مزید بر علت می‌گردد.

۷-۳- انواع جرائم یقه آبی‌ها

جرائم یقه آبی طیف وسیعی از رفتارهای مجرمانه را در بر می‌گیرند که اغلب با خشونت فیزیکی، آسیب به اموال، یا سوءاستفاده از مواد همراه هستند. این جرائم معمولاً در محیط‌های شهری و عمومی مشاهده شده و ریشه‌های آن‌ها اغلب به مسائل اجتماعی-اقتصادی باز می‌گردد. برای نمونه، سرقت و دزدی از شایع‌ترین انواع جرائم یقه آبی محسوب می‌شوند. این جرائم شامل اشکال سرقت‌های ساده مانند سرقت از مغازه‌ها و فروشگاه‌ها، سرقت از منازل و جیب‌بری و حتی سرقت مسلحانه از بانک‌ها و مراکز مالی است. ضرب‌وجرح در فرایند درگیری‌های خیابانی یا خشونت خانگی، تخریب اموال، جرائم مرتبط با مواد مخدر، جرائم جنایی خشن مانند قتل، تجاوز و آدم‌ربایی، رانندگی در حالت مستی و رفتارهای خشونت‌آمیز ناشی از مصرف الکل، حمل غیرقانونی سلاح و یا استفاده غیرقانونی از آن و نهایتاً جرائم مرتبط با اموال عمومی نظیر تخریب یا سرقت از اموال عمومی از جمله مهم‌ترین این جرائم می‌باشند (Clinard et al., 2019: 67).

۷-۴- تفاوت جرائم یقه آبی‌ها با سایر جرائم

در جرم‌شناسی معاصر، تمایز دقیق میان جرائم یقه آبی و مفاهیم مشابه نظیر جرائم یقه سفید، یقه سرخ، یقه طلایی، یقه صورتی، یقه مشکی و یقه سبز، نیازمند رویکردی چندبعدی و تحلیلی است. این تمایز نه تنها ابعاد ساختاری جرم، بلکه عوامل روان‌شناختی، اجتماعی و اقتصادی زمینه‌ساز آن را نیز در بر می‌گیرد. این تمایز به‌طور عمده از تفاوت در سؤزهای مرتکب، شیوه‌های ارتکاب، انگیزه‌ها، محیط وقوع و پیامدهای حقوقی و انتظامی ناشی می‌شود. تحلیل دقیق این ابعاد به روشن شدن

۱. یکی از بارزترین ویژگی‌های جرائم یقه آبی، همراهی مکرر آن‌ها با خشونت فیزیکی است. این خشونت به اشکالی نظیر استفاده مستقیم از نیروی فیزیکی، استفاده از سلاح‌های سرد یا گرم برای ارعاب و تهدید به خشونت ظاهر می‌شود.

۲. همان‌طور که از نام "یقه آبی" برمی‌آید، این جرائم معمولاً توسط افراد طبقه کارگر یا مشاغل فیزیکی و دستی ارتکاب می‌یابد. این گروه عموماً کم‌درآمد و از نظر اقتصادی آسیب‌پذیرند که ارتباط عمیق میان وضعیت اجتماعی-اقتصادی و الگوهای بزهکاری را نشان می‌دهد.

۳. جرائم یقه آبی معمولاً در محیط‌های عمومی یا کاری با نظارت کمتر یا پتانسیل برخورد بیشتر رخ می‌دهند. برای مثال جرائم مانند سرقت خیابانی، ضرب‌وجرح، یا تخریب اموال در خیابان‌ها و محله‌ها و مکان‌های عمومی و جرائم ناشی از درگیری‌های شغلی در محیط‌های مانند کارگاه‌ها، کارخانه‌ها، یا پروژه‌های ساختمانی رخ می‌دهد.

۴. انگیزه اصلی جرائم یقه آبی معمولاً یا نیاز مبرم به پول و یا احساسات منفی شخصی نظیر خشم، انتقام، حسادت، یا کینه‌توزی است.

۵. روش‌های ارتکاب جرائم یقه آبی معمولاً ساده، مستقیم و کمتر پیچیده هستند و نیاز به برنامه‌ریزی یا تخصص بالا ندارند و اغلب بدون تلاش جدی برای پنهان کردن هویت مجرم می‌باشند.

۶. قربانیان جرائم یقه آبی معمولاً به‌طور مستقیم و عینی قابل‌شناسایی هستند.

۷. جرائم یقه آبی تأثیرات اجتماعی و اقتصادی قابل‌توجهی بر جامعه محلی و اقتصاد خرد دارند.

۸. فقر و بیکاری از جمله اصلی‌ترین و ریشه‌ای‌ترین عوامل مؤثر در ارتکاب جرائم یقه آبی هستند. نیازهای مادی برآورده‌نشده و فقدان فرصت‌های مشروع اقتصادی، افراد را به سمت فعالیت‌های مجرمانه سوق می‌دهد که پیوند قوی میان ساختارهای اقتصادی-اجتماعی و بزهکاری را برجسته می‌کند.

مرزهای مفهومی و عملی میان این دسته‌ها کمک شایانی می‌کند.

از منظر ساختاری، جرائم یقه آبی عمدتاً شامل اعمالی هستند که به صورت فیزیکی، عینی و غالباً در سطوح پایین‌تر یا میانی جامعه صورت می‌گیرند (خشونت، حملات جسمانی، سرقت‌های خیابانی). این جرائم به دلیل محدودیت‌های اقتصادی و اجتماعی مرتکبان، از پیچیدگی‌های اجرایی و سازمان‌یافته جرائم یقه سفید متمایز می‌گردند. از منظر انگیزشی و روان‌شناختی، مجرمان یقه آبی غالباً تحت تأثیر فشارهای اقتصادی، نابرابری‌های اجتماعی، و عوامل محیطی (مانند فقر، بیکاری) قرار دارند؛ درحالی‌که سایر "یقه‌ها" انگیزه‌های متفاوتی دارند:

یقه سفید: سوءاستفاده از قدرت، هوش، و فرصت‌های دسترسی به منابع مالی و اطلاعاتی کلان.

یقه سرخ: ترکیبی از جرائم مالی با خشونت افراطی برای جلوگیری از افشای جرائم.

یقه طلایی: حفظ و افزایش قدرت سیاسی و ثروت نامشروع توسط افراد دارای قدرت و نفوذ بالا.

در نظام‌های حقوقی و انتظامی، برخورد با جرائم یقه آبی به علت وضوح نشانه‌های جرم (مانند آسیب‌های جسمی و جانی)، معمولاً روند پیگرد و مجازات نسبتاً سریع‌تر و مستقیم‌تری دارد؛ درحالی‌که جرائم یقه سفید و به تبع آن جرائم یقه سرخ و طلایی به دلیل ماهیت مخفیانه، پیچیدگی اثبات و نفوذ بالای مرتکبان، چالش‌های فراوانی در اثبات و مجازات ایجاد می‌کنند. این تمایز از منظر سیاست‌گذاری حقوقی و اقدامات پیشگیرانه نیز اهمیت بسزایی دارد.

به‌طور خلاصه، تمایز میان جرائم یقه آبی و مفاهیم مشابه از طریق بررسی تفاوت‌های ساختاری، انگیزشی و حقوقی، چارچوب نظری جامعی برای تحلیل پدیده‌های جرم‌شناسی و امکان طراحی سیاست‌های هدفمند در جهت پیشگیری و کنترل مؤثرتر این جرائم را فراهم می‌آورد.

۷-۴-۱- تفاوت با جرائم یقه سفید

مرتکبان: یقه آبی‌ها توسط افراد طبقه کارگر یا مشاغل فیزیکی؛

یقه‌سفیدها توسط افراد با موقعیت اجتماعی بالا، تحصیلات عالی و مشاغل مدیریتی.

خشونت: یقه آبی‌ها اغلب با خشونت فیزیکی؛ یقه‌سفیدها معمولاً غیر خشونت‌آمیز، مبتنی بر فریب و سوءاستفاده از اعتماد.

محیط: یقه آبی‌ها در محیط‌های عمومی، خیابان‌ها، یا مکان‌های کاری فیزیکی؛ یقه‌سفیدها در محیط‌های اداری، مالی، یا شرکتی.

انگیزه‌ها: یقه آبی‌ها نیاز مالی فوری یا احساسات شخصی؛ یقه‌سفیدها انگیزه‌های مالی پیچیده‌تر، طمع یا حفظ موقعیت سازمانی.

روش: یقه آبی‌ها ساده و مستقیم؛ یقه سفیدها پیچیده، نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و دانش تخصصی.

۷-۴-۲- تفاوت با جرائم یقه سبز

نوع جرائم: یقه آبی‌ها جرائم خشونت‌بار یا مرتبط با اموال؛ یقه سبزها مرتبط با تخریب محیط‌زیست و سوءاستفاده از منابع طبیعی.

تأثیرات: یقه آبی‌ها تأثیرات مستقیم و فوری بر قربانیان انسانی یا اموال؛ یقه سبزها تأثیرات بلندمدت، گسترده، و سیستماتیک بر محیط‌زیست و سلامت عمومی.

انگیزه: یقه آبی‌ها مالی یا شخصی؛ یقه سبزها انگیزه‌های مالی کلان، کاهش هزینه‌های صنعتی، یا توسعه‌طلبی سازمانی.

۷-۴-۳- تفاوت با جرائم یقه سرخ

ماهیت: یقه سرخ‌ها ترکیبی هدفمند از فریب مالی و خشونت برای پنهان‌سازی جرائم مالی؛ یقه آبی‌ها عمدتاً خشونت فیزیکی مستقیم (بدون بعد پنهان‌سازی جرائم مالی پیچیده).

انگیزه: یقه سرخ‌ها پنهان کردن جرائم مالی کلان یا جلوگیری از افشا شدن فساد؛ یقه آبی‌ها نیاز مالی یا احساسات شخصی.

محیط: یقه سرخ‌ها در محیط‌های اداری، مالی، یا در خلوت و با برنامه‌ریزی دقیق؛ یقه آبی‌ها در محیط‌های عمومی یا کاری.

۷-۴-۴- تفاوت با جرائم یقه صورتی

مرتکبان: یقه صورتی‌ها غالباً توسط زنان در مشاغل سنتی زنانه و با سوءاستفاده از اعتماد؛ یقه آبی‌ها توسط طبقه کارگر (غالباً

مردان) و شامل جرائم فیزیکی و مالی

نوع جرم: یقه صورتی‌ها کلاهبرداری مالی کوچک، جعل اسناد،

است ناگزیر به سرقت (خرد یا سازمان‌یافته) شوند. بیکاری و کمبود فرصت‌های شغلی پایدار نیز، حس ناامیدی را تشدید کرده و افراد را به مسیرهای غیرقانونی برای کسب درآمد می‌کشاند.

۲. محیط زندگی و اجتماعی: بستر جرم‌خیزی: محیط زندگی و شرایط اجتماعی- مکانی افراد، تأثیر قابل‌توجهی بر میزان و نوع جرائم یقه آبی دارد. محله‌های فقیرنشین و حاشیه‌نشین با امکانات محدود و زیرساخت‌های ضعیف، احتمال ارتکاب جرائمی نظیر سرقت یا تخریب اموال را افزایش می‌دهد. نبود نظارت کافی از سوی نهادهای اجتماعی و انتظامی در این محلات و مناطق نیز، به افراد حس مصونیت داده و می‌تواند باعث افزایش جرائم شود.

۳. سطح تحصیلات پایین و فقدان مهارت‌های شغلی: عامل مذکور به‌طور مستقیم با ارتکاب جرائم یقه آبی مرتبط است. به این توضیح که افراد بی‌سواد یا با تحصیلات پایین، با محدودیت‌های شدید در بازار کار مواجه می‌شوند. این بیکاری نیز می‌تواند آن‌ها را به سمت جرائمی سوق دهد که نیازی به مهارت تخصصی ندارند.

۴. اعتیاد: اعتیاد به مواد مخدر یا الکل نیز یکی از قدرتمندترین عوامل محرک در ارتکاب جرائم یقه آبی است. افراد معتاد برای تهیه مواد، ممکن است به سمت سرقت یا فروش مواد مخدر سوق داده شوند. همچنین مصرف مواد می‌تواند باعث کاهش کنترل رفتاری، افزایش خشونت و بروز رفتارهای پرخاشگرانه شود.

۵. فقدان حمایت اجتماعی و انزوای فردی: فقدان شبکه‌های حمایتی اجتماعی و انزوای اجتماعی نیز می‌تواند نقش مهمی در سوق دادن افراد به بزهکاری ایفا کند. برای مثال عدم دسترسی به حمایت‌های خانوادگی یا سازمانی، افراد را در برابر مشکلات زندگی آسیب‌پذیرتر و منزوی‌تر می‌کند و افراد منزوی نیز ممکن است احساس بی‌ارزشی کرده و از هنجارهای اجتماعی دور شوند که احتمال ارتکاب جرائم را افزایش می‌دهد.

۶. عوامل روان‌شناختی: آسیب‌پذیری‌های فردی: برخی اختلالات

سرقت از محل کار؛ یقه آبی‌ها سرقت فیزیکی، ضرب و جرح، تخریب اموال.

محیط: یقه صورتی‌ها در محیط‌های کاری مشخص (خدماتی/اداری)؛ یقه آبی‌ها در محیط‌های عمومی یا کاری.

۷-۴-۵- تفاوت با جرائم یقه مشکی

مرتکبان: یقه مشکی‌ها مرتبط با افراد مذهبی یا روحانیون و سوءاستفاده از جایگاه معنوی و اعتماد پیروان؛ یقه آبی‌ها توسط افراد طبقه کارگر.

نوع جرم: یقه مشکی‌ها سوءاستفاده مالی از منابع مذهبی، سوءاستفاده جنسی، کلاهبرداری مذهبی؛ یقه آبی‌ها سرقت، ضرب و جرح، تخریب اموال.

انگیزه‌ها: یقه مشکی‌ها انگیزه مالی، جنسی، قدرت‌طلبانه یا ایدئولوژیک؛ یقه آبی‌ها انگیزه مالی یا شخصی

۷-۴-۶- تفاوت با جرائم یقه طلایی

مرتکبان: یقه طلایی‌ها توسط افراد بسیار ثروتمند و قدرتمند با نفوذ سیاسی و اقتصادی در بالاترین سطوح؛ یقه آبی‌ها توسط افراد طبقه کارگر یا قشر آسیب‌پذیرتر.

نوع جرم: یقه طلایی‌ها فساد سیاسی، فرار مالیاتی گسترده، پولشویی، دست‌کاری بازارهای مالی؛ یقه آبی‌ها سرقت، ضرب و جرح، تخریب اموال.

پیچیدگی: یقه طلایی‌ها بسیار پیچیده، پنهان، و نیازمند ساختارهای بین‌المللی؛ یقه آبی‌ها ساده و مستقیم، کمتر نیاز به پنهان‌کاری پیچیده.

۷-۵- علل و عوامل وقوع جرائم یقه آبی‌ها

جرائم یقه آبی، همانند بسیاری از پدیده‌های اجتماعی، نتیجه تعامل پیچیده‌ای از عوامل فردی، اجتماعی، و ساختاری هستند. درک این علل و عوامل برای تدوین راهبردهای مؤثر پیشگیری و مقابله ضروری است (Agnew, 2012: 101-123). در ادامه به تشریح مهم‌ترین عوامل زمینه‌ساز وقوع این جرائم می‌پردازیم:

۱. فقر و بیکاری: ریشه‌های اقتصادی بزهکاری: فقر و بیکاری دو عامل اصلی و بنیادین هستند که افراد را به سمت جرائم یقه آبی سوق می‌دهند. افراد فقیر برای تأمین نیازهای اولیه ممکن

کارآفرینی برای ایجاد فرصت‌های شغلی جدید، کارگاه‌های آموزشی تخصصی مهارت‌های شغلی مورد نیاز بازار کار به افراد بیکار و کم‌درآمد و حمایت از کسب‌وکارهای کوچک و خود اشتغالی و ارائه وام‌های کم‌بهره و مشاوره‌های کسب‌وکار در همین راستا پیشنهاد می‌شود.

۲. ارتقاء سطح تحصیلات و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای افراد کم‌درآمد، مستقیماً بر کاهش احتمال ارتکاب جرم تأثیر می‌گذارد. برای مثال، فراهم آوردن فرصت‌های آموزشی برای افزایش سواد و مهارت‌های پایه و پیشرفته و آموزش مهارت‌های شغلی مطابق با نیاز بازار بسیار مؤثر است.

۳. بهبود شرایط زندگی در محله‌های فقیرنشین و حاشیه‌نشین از جمله توسعه زیرساخت‌های شهری و بهبود راه‌ها و روشنایی معابر و ساخت و نگهداری پارک‌ها، فضاهای سبز و مراکز ورزشی و فرهنگی و ساخت مسکن‌های اجتماعی و ارزان‌قیمت و ساماندهی بافت‌های فرسوده، مستقیماً بر کاهش جرم‌خیزی این مناطق تأثیر می‌گذارد.

۴. با توجه به نقش کلیدی اعتیاد در جرائم یقه آبی، مداخلات هدفمند برای پیشگیری و درمان اعتیاد نیز حیاتی است.

۵. افزایش حضور و نظارت پلیسی هدفمند و هوشمند در مناطق جرم‌خیز، می‌تواند به‌عنوان یک عامل بازدارنده عمل کند.

۶. ایجاد سیستم‌های گزارش‌دهی امن و تشویق مردم به همکاری با پلیس مانند ایجاد خطوط تلفن اضطراری و توسعه ابزارهایی برای گزارش‌دهی ناشناس و ایجاد چارچوب‌های قانونی برای حفاظت از افشاگران اطلاعات مربوط به جرائم نیز مؤثر می‌باشد.

۷. مشارکت فعال و آگاهانه جامعه، در کنار نهادهای دولتی برای مثال طراحی و اجرای برنامه‌های مشترک بین پلیس، دولت، مدارس و سازمان‌های مردم‌نهاد و حمایت از گروه‌های محله‌ای و خیریه‌ها که در کاهش آسیب‌های اجتماعی فعالیت می‌کنند و همچنین برگزاری کارگاه‌ها و کمپین‌های آگاهی‌بخش درباره پیامدهای جرائم یقه آبی، نقش بسزایی در پیشگیری از این جرائم دارد.

روان‌شناختی و فشارهای روانی نیز می‌توانند افراد را به سمت ارتکاب جرائم یقه آبی سوق دهند. برای مثال اختلالاتی مانند شخصیت ضداجتماعی، افراد را به رفتارهای خشونت‌آمیز یا سرقت سوق می‌دهد. استرس و فشار روانی ناشی از مشکلات زندگی نیز می‌تواند منجر به خشم، پرخاشگری و ارتکاب خشونت شود.

۷. دسترسی آسان به سلاح: تشدید خشونت: دسترسی آسان و غیرمجاز به سلاح‌های گرم یا سرد، به‌طور مستقیم احتمال ارتکاب جرائم خشونت‌آمیز را افزایش می‌دهد و شدت خشونت را در درگیری‌ها بالا می‌برد.

۸. نابرابری اجتماعی و اقتصادی (بستر نارضایتی): نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی عمیق در جامعه، یکی از عوامل اصلی نارضایتی و بزهکاری است. تفاوت فاحش در درآمد و ثروت، می‌تواند باعث افزایش احساس محرومیت و خشم در افراد کم‌درآمد شود. نبود فرصت‌های برابر برای پیشرفت تحصیلی و شغلی نیز می‌تواند منجر به بی‌انگیزگی و سوق یافتن به فعالیت‌های مجرمانه شود.

این عوامل، به‌صورت شبکه‌ای و در تعامل با یکدیگر عمل می‌کنند و درک جامع آن‌ها برای طراحی مداخلات مؤثر و کاهش جرائم یقه آبی ضروری است.

۷-۶- راه‌های پیشگیری و مقابله با جرائم یقه آبی‌ها

پیشگیری و مقابله با جرائم یقه آبی، با توجه به ریشه‌های عمیق اجتماعی و اقتصادی آن‌ها، نیازمند رویکردی چندوجهی و جامع‌نگر است. این راهکارها نه تنها بر اقدامات انتظامی، بلکه بر مداخلات اجتماعی، اقتصادی، و آموزشی تأکید دارند. عمده‌ترین وظایف در این زمینه بر عهده قوه مجریه است که می‌تواند با سیاست‌گذاری‌های کلان و اجرای برنامه‌های مؤثر، به کاهش چشمگیر این دسته از جرائم کمک کند. این اقدامات می‌تواند شامل موارد زیر باشد (Welsh & Farrington, 2012: 73-79; Garland, 2001: 89-92):

۱. یکی از اصلی‌ترین و پایدارترین راه‌های پیشگیری، افزایش دسترسی به فرصت‌های شغلی پایدار و درآمدزا برای افراد کم‌درآمد و بیکار است. راهاندازی پروژه‌های توسعه‌ای و

۸. انجام تحقیقات علمی و تحلیل دقایق داده‌های جرم‌شناختی، برای تدوین سیاست‌های پیشگیرانه نیز بسیار مؤثر است.

با پیاده‌سازی این راهکارها به‌صورت هماهنگ و جامع، می‌توان گام‌های مؤثری در کاهش جرائم یقه آبی و ارتقاء امنیت و سلامت اجتماعی برداشت. این امر نیازمند تعهد بلندمدت از سوی دولت و مشارکت فعال تمامی ذینفعان اجتماعی است.

نتیجه‌گیری

جرائم یقه آبی به‌عنوان یکی از شایع‌ترین انواع جرائم، تأثیرات قابل‌توجهی بر امنیت عمومی، اقتصاد و سلامت اجتماعی جوامع دارند. این جرائم که معمولاً توسط افراد طبقه کارگر و در محیط‌های عمومی یا کاری رخ می‌دهند، اغلب با خشونت فیزیکی همراه هستند و انگیزه‌های مالی یا شخصی محرک اصلی آن‌ها محسوب می‌شوند. در این مقاله، با بررسی دقیق‌تر ویژگی‌های جرائم یقه آبی، علل و عوامل مؤثر در ارتکاب آن‌ها و تفاوت‌های آن‌ها با سایر جرائم، به این نتیجه رسیدیم که فقر، بیکاری، سطح تحصیلات پایین، اعتیاد و فقدان حمایت اجتماعی از جمله مهم‌ترین عوامل زمینه‌ساز این جرائم هستند. راه‌های پیشگیری و مقابله با جرائم یقه آبی نیز در این مطالعه مورد تحلیل قرار گرفتند. ایجاد فرصت‌های شغلی، بهبود محیط زندگی، آموزش و مهارت‌آموزی، افزایش نظارت پلیسی، تقویت قوانین و مجازات‌ها، و مشارکت جامعه از جمله راه‌حل‌های مؤثر برای کاهش این جرائم شناسایی شدند. این راه‌حل‌ها نه تنها به کاهش نرخ جرائم یقه آبی کمک می‌کنند، بلکه می‌توانند به بهبود کیفیت زندگی افراد کم‌درآمد و افزایش امنیت عمومی نیز منجر شوند. در نهایت، این مقاله نشان می‌دهد که مقابله با جرائم یقه آبی نیازمند یک رویکرد جامع و چندوجهی است که هم به رفع عوامل زمینه‌ساز این جرائم و هم به تقویت سازوکارهای پیشگیری و نظارتی توجه کند. سیاست‌گذاران و قانون‌گذاران می‌توانند با استفاده از یافته‌های این تحقیق، برنامه‌های مؤثرتری برای کاهش جرائم یقه آبی و بهبود شرایط اجتماعی و اقتصادی جوامع طراحی کنند. همچنین، افزایش آگاهی عمومی و مشارکت جامعه در پیشگیری از جرائم می‌تواند به ایجاد محیطی امن‌تر و عادلانه‌تر برای همه کمک کند. جرائم یقه آبی نه تنها یک چالش امنیتی، بلکه بازتابی از

نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی هستند. مقابله با این جرائم تنها از طریق تقویت قوانین و مجازات‌ها ممکن نیست، بلکه نیازمند سرمایه‌گذاری در آموزش، اشتغال‌زایی و بهبود شرایط زندگی برای افراد کم‌درآمد است. تنها با رویکردی همه‌جانبه و انسان‌محور می‌توان به کاهش پایدار این جرائم و ایجاد جامعه‌ای عادلانه‌تر دست‌یافت.

فهرست منابع

الف. منابع فارسی

- دارابی، شهرداد (۱۳۹۷). «پیشگیری از جرائم خونین یقه سرخ‌ها». *پژوهشنامه حقوق کیفری*، ۹(۲): ۱۳۳-۱۵۴.

- محسنی، فرید (۱۳۹۰). «جرائم شرکتی از دیدگاه جرم شناختی». *فصلنامه دیدگاه‌های حقوق قضایی*، ۱۷(۵۷): ۱۵۶-۱۳۱.

- مهدوی ثابت، محمدعلی؛ کیانی، محمد و سلیمان‌آبادی، زهرا (۱۳۹۵). «تأثیر عوامل اقتصادی بر وقوع جرم». *فصلنامه قضاوت*، ۱۶(۸۶): ۸۱-۱۰۳.

- هاموند، مارگارت (۱۳۹۹). «تحلیلی بر مقاله جرم یقه صورتی: زنان و جرائمی که در محل کار مرتکب می‌شوند». ترجمه مریم کمایی و سلامه ابوالحسنی، *پژوهش‌های حقوقی*، ۱۹(۴۲): ۴۲۹-۴۴۲.

ب. منابع لاتین

- Agnew, R (2012). *General Strain Theory: Current Status and Directions for Further Research*. In F. T. Cullen & P. Wilcox (Eds.), *The Oxford Handbook of Criminological Theory*. Oxford University Press.

- Brisman, A & South, N (2014). "Green Criminology: Reflections, Connections, horizons". *International Journal for Crime, Justice and Social Democracy*, 3(2): 5-20.

- Clinard, M. B; Quinney, R & Treviño, A. J (2019). *Criminal Behavior Systems: A Typology* (Rev. ed.). Routledge.

- Dodge, M (2009). *Women and White-Collar Crime*. Prentice Hall.

- Shriner, M (2022). *Blue-Collar Crimes: Types, Causes and Penalties*. iPleaders. <https://blog.ipleaders.in/blue-collar-crimes-types-causes-and-penalties/>
- Shupe, A (2007). *Spoils of the Kingdom: Clergy Misconduct and Religious Community*. University of Illinois Press.
- Siegel, L. J (2018). *Criminology: Theories, Patterns, and Typologies*. Cengage Learning.
- Stanford University Open Virtual Assistant Lab, (2020). *Definition of Blue-Collar Crimes, White-Collar Crimes, Red-Collar Crimes, and Gold-Collar Crimes*.
- Steffensmeier, D & Schwartz, J (2009). Trends in Female Criminality: Is Crime Still a Man's World? *Crime and Justice*, 38(1): 153-216.
- Sutherland, E. H (1949). *White-Collar Crime*. Yale University Press.
- Terry, K. J (2008). Stained Glass: The Nature and Scope of Child Sexual Abuse in the Catholic Church. *Criminal Justice and Behavior*, 35(5): 629-645.
- Welsh, B. C & Farrington, D. P (Eds.) (2012). *The Oxford Handbook of Crime Prevention*. Oxford University Press.
- White, R (2018). *Green Criminology: Crime, Justice, and the Environment*. University of California Press.
- Wickman, F (2012). *Working Man's Blues; Why Do We Call Manual Laborers Blue Collar?* Slate.
- Friedrichs, D. O (2019). *Trusted Criminals: White-Collar Crime in Contemporary Society* (4th ed.). Cengage Learning.
- Garland, D (2001). *The Culture of Control: Crime and Social Order in Contemporary Society*. University of Chicago Press.
- Gottfredson, M. R & Hirschi, T (1990). *A General Theory of Crime*. Stanford University Press.
- Gottschalk, P (2017). "Convenience in White-Collar Crime: A Case Study of Corruption in the Police". *Deviant Behavior*, 38(12): 1438-1453.
- Jenkins, P (1996). *Pedophiles and Priests: Anatomy of a Contemporary Crisis*. Oxford University Press.
- Lombroso, C (2006). *Criminal Man*. Duke University Press.
- Lynch, M. J & Stretesky, P. B (2014). *Exploring Green Criminology: Toward a Green Criminological Revolution*. Ashgate Publishing.
- Payne, B. K (2020). *White-Collar Crime: The Essentials*. SAGE Publications.
- Reiman, J & Leighton, P (2020). *The Rich Get Richer and the Poor Get Prison: Thinking Critically about Class and Criminal Justice* (12th ed.). Routledge.
- Rothe, D. L & Kauzlarich, D (2016). *Crimes of the Powerful: An Introduction*. Routledge.